

NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI CÔNG TÁC PHÁT TRIỂN ĐẢNG VIÊN Ở NÔNG THÔN HIỆN NAY

TS LÊ KIM VIỆT*

1. Đặc điểm và những nhân tố tác động đến công tác phát triển đảng viên ở nông thôn trong thời kỳ mới

Trong mỗi giai đoạn cách mạng, chất lượng công tác phát triển đảng viên (PTĐV) luôn chịu sự quy định của những điều kiện, hoàn cảnh lịch sử nhất định, phụ thuộc vào nhiều nhân tố chủ quan và khách quan. Mỗi thời kỳ lịch sử có những đặc điểm, yêu cầu và nhiệm vụ riêng, do đó, nội dung, yêu cầu, nhiệm vụ của công tác PTĐV cũng khác nhau.

Đất nước ta đang bước vào thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH - một thời kỳ lịch sử đặc biệt với nhiều thời cơ, thuận lợi nhưng cũng lắm thử thách, khó khăn. Những đặc điểm riêng và nhiều nhân tố mới xuất hiện, tác động mạnh mẽ đến mọi lĩnh vực hoạt động trong đời sống chính trị - xã hội, trong đó có công tác PTĐV ở nông thôn.

Một là, sự phát triển mạnh mẽ của cách mạng khoa học - công nghệ (KH-CN) và kinh tế tri thức đang xâm nhập ngày càng sâu sắc vào mọi lĩnh vực hoạt động của đời sống kinh tế - xã hội. Đây vừa là một trong những đặc điểm nổi bật nhất, đồng thời là nhân tố tác động to lớn đối với các lĩnh vực hoạt động, trong đó có công tác PTĐV nói chung và PTĐV ở nông thôn nói riêng. Đặc trưng của cách

mạng KH-CN và kinh tế tri thức là sự tham gia của yếu tố trí tuệ trong quá trình lao động. Hàm lượng tri thức trong sản phẩm lao động ngày càng cao. Trong bất kỳ lĩnh vực hoạt động nào, con người cũng cần phải có tri thức, có trình độ nhất định. Trình độ tri thức của con người được coi là sức mạnh nội sinh, là một trong những nhân tố quan trọng quyết định đến vị thế, uy tín và sự ảnh hưởng của mỗi cá nhân đối với cộng đồng, quyết định đến chất lượng và hiệu quả hoạt động. Như vậy, uy tín, vị thế, vai trò, tính tiên phong của người đảng viên cũng được quyết định bởi trình độ tri thức của họ, người đảng viên muốn lãnh đạo được quần chúng, dẫn dắt quần chúng tiến công vào KH-CN đòi hỏi phải có tri thức.

Cách mạng KH-CN thúc đẩy công nghệ thông tin phát triển mạnh mẽ. Thông tin tri thức được phủ tràn vào mọi ngõ ngách trong đời sống xã hội, làm tăng khả năng chuyển hoá và tiếp nhận tri thức, chuyển giao tiến bộ khoa học - kỹ thuật vào trong quá trình sản xuất, nâng cao năng suất lao động.

Trong công cuộc CNH, HĐH nông nghiệp, nông thôn, nếu trình độ tri thức của nhân dân mà trước hết là của đội ngũ đảng viên - với tư cách là lực lượng tiên phong trong xã hội, không được nâng cao thì đất nước sẽ ngày càng tụt hậu, quá trình CNH, HĐH nông nghiệp, nông thôn sẽ không đạt được kết quả. Như vậy, vấn đề lựa chọn những người có trình

* Phó vụ trưởng Vụ tổ chức cán bộ, Học viện CTQG Hồ Chí Minh

độ trí tuệ, có tri thức để bồi dưỡng kết nạp Đảng là vấn đề cần được quan tâm. Chúng ta không thể kết nạp vào Đảng những người có trình độ chuyên môn thấp, không được đào tạo, bồi dưỡng, không chịu khó học tập.

Hai là, thời kỳ giao lưu, mở cửa, hợp tác kinh tế quốc tế sẽ kéo theo sự giao lưu những giá trị bản sắc văn hoá giữa các quốc gia, dân tộc, tạo cơ hội cho các nước nghèo, kém phát triển tiếp cận với những tri thức khoa học hiện đại của thế giới. Tuy nhiên, quá trình đó cũng đặt ra nhiều vấn đề phức tạp, tác động đến tâm trạng, lòng tin, sự ổn định chính trị của mỗi quốc gia, mỗi nhóm dân cư: Tăng sự cạnh tranh các sản phẩm hàng hoá nông nghiệp; Có thể làm mai một bản sắc văn hoá dân tộc, kéo theo cả tệ nạn xã hội, lối sống thực dụng và làm căng thẳng thêm các mối quan hệ xã hội ở nông thôn; Các thế lực thù địch có thể lợi dụng để làm mất ổn định chính trị - xã hội, làm giảm vai trò lãnh đạo của ĐCS và Nhà nước XHCN, làm phân ly mối quan hệ giữa Đảng và nhân dân. Bằng các thủ đoạn kinh tế, chúng âm mưu làm thay đổi định hướng giá trị, suy giảm lý tưởng, niềm tin của một bộ phận thanh niên đang phấn đấu vào Đảng, làm lu mờ hình ảnh của Đảng đối với xã hội. Địa bàn nông thôn đang là một trọng điểm tập trung chống phá của các thế lực thù địch. Như vậy, việc lựa chọn những người vừa có tư duy năng động, có trình độ tri thức cao, biết nắm bắt KH-CN tiên tiến để nâng cao chất lượng sản phẩm, vừa biết phát huy tính độc lập, tự chủ, sáng tạo, biết giữ gìn bản sắc văn hoá dân tộc là nhiệm vụ của công tác PTĐV ở nông thôn.

Ba là, tình hình chính trị thế giới vẫn diễn biến hết sức phức tạp. Cuộc đấu tranh dân tộc, giai cấp ngày càng trở nên gay gắt. Các thế lực

thù địch không hề từ bỏ âm mưu lật đổ chế độ XHCN. Những sự kiện xảy ra ở Tây Nguyên, Tây Nam Bộ vừa qua là một ví dụ. Thủ đoạn chủ yếu của các thế lực thù địch là gây ra sự hoang mang dao động, mơ hồ về lập trường giai cấp, quan điểm chính trị, hoài nghi về con đường đi lên CNXH trong các tầng lớp dân cư, đặc biệt là lớp trẻ, đối tượng chính của công tác PTĐV ở nông thôn. Trong điều kiện tình hình chính trị phức tạp, trước âm mưu thủ đoạn xảo quyệt của các thế lực thù địch, công tác PTĐV phải tăng cường giáo dục, nâng cao ý thức cảnh giác cách mạng, tìm và lựa chọn những người thực sự trung thành với sự nghiệp của Đảng, kiên định mục tiêu XHCN, nhạy cảm về chính trị, vững vàng về lập trường quan điểm, luôn tiên phong đi đầu trong công cuộc đổi mới v.v.

Bốn là, kinh tế thị trường định hướng XHCN sẽ phát triển cả bề rộng và chiều sâu. Những tác động tích cực và tiêu cực của cơ chế thị trường ngày càng mạnh mẽ, thúc đẩy phân hoá xã hội ở nông thôn mạnh mẽ hơn, quan hệ xã hội phức tạp hơn. Do tác động của cơ chế thị trường, đồng tiền là vật nổi trong quan hệ xã hội. Vì vậy, sẽ hình thành lối sống thực dụng, bàng quan với những vấn đề chính trị, phai nhạt lý tưởng, chạy theo đồng tiền của một bộ phận dân cư. Điều đó đặt ra cho công tác PTĐV ở nông thôn là phải lựa chọn những người có tư duy năng động, sáng tạo, mạnh dạn, dám nghĩ dám làm, không trông chờ ỷ lại, thụ động, biết làm giàu... để kết nạp họ vào Đảng, để họ làm giàu cho bản thân và cộng đồng. Đồng thời, công tác giáo dục, tuyên truyền phải góp phần hình thành động cơ vào Đảng đúng đắn, lựa chọn những con người có đạo đức, sẵn sàng hy sinh vì lợi ích của nhân dân, sống trong sạch, lành mạnh và kiên quyết

đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực.

Năm là, yêu cầu nhiệm vụ của đất nước ta trong thời kỳ mới, của sự nghiệp CNH, HĐH nông nghiệp, nông thôn rất nặng nề, đang đặt ra cho công tác PTĐV ở nông thôn yêu cầu, nội dung và phương pháp mới.

Sự nghiệp CNH, HĐH nông nghiệp, nông thôn đòi hỏi phải nâng cao vai trò lãnh đạo của các tổ chức Đảng, tăng cường hiệu lực của bộ máy chính quyền địa phương, cải cách các thủ tục hành chính nhằm giải phóng mọi tiềm năng, phát huy nội lực của xã hội nông thôn, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân, mở rộng dân chủ, đồng thời phải giữ vững ổn định chính trị, kỷ cương phép nước, bài trừ các tệ nạn xã hội, tiêu cực của một bộ phận cán bộ, đảng viên ở nông thôn. Tình hình xã hội nông thôn có ổn định hay không, kinh tế có phát triển và đời sống nông dân có được nâng lên hay không phụ thuộc vào năng lực, trình độ lãnh đạo, quản lý, điều hành xã hội của bộ máy chính quyền, của các tổ chức Đảng và từng đảng viên mới được kết nạp v.v..

Điều đó đặt ra yêu cầu phải đổi mới công tác PTĐV ở nông thôn nhằm đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của đất nước trong thời kỳ mới.

2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng công tác phát triển đảng viên

Để nâng cao chất lượng công tác PTĐV nông thôn trong thời kỳ mới, cần tập trung vào một số vấn đề sau đây:

Đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục, tuyên truyền, bồi dưỡng đối tượng kết nạp Đảng. Trong điều kiện hiện nay, vấn đề giáo dục, bồi dưỡng nâng cao ý thức chính trị, hình thành lý tưởng, động cơ vào Đảng đúng đắn là nội dung quan trọng hàng đầu.

Hình thức và phương pháp giáo dục, tuyên

truyền phải bám sát từng nhóm đối tượng, đặc biệt là tập trung vào lớp thanh, thiếu niên nông thôn: thông qua các lớp bồi dưỡng kiến thức về Đảng, đưa vào các trường học, các đoàn thể, nhất là Đội thiếu niên và Đoàn thanh niên; dưới nhiều hình thức: thông qua các hoạt động văn hoá, văn nghệ... làm cho thế hệ trẻ hiểu và tin Đảng hơn.

Tuyên truyền, giáo dục phải gắn liền với việc thử thách, rèn luyện qua hoạt động thực tiễn, qua phong trào cách mạng của nhân dân, như phong trào xoá đói giảm nghèo, xây dựng đời sống văn hoá ở nông thôn, chuyển dịch cơ cấu kinh tế v.v. Đối tượng trước khi được kết nạp vào Đảng nhất thiết phải được giao nhiệm vụ cụ thể. Cần huy động sức mạnh tổng hợp của mọi lực lượng tích cực trong xã hội phục vụ cho công tác tuyên truyền, giáo dục, bồi dưỡng đối tượng kết nạp Đảng như các tổ chức Đảng, đoàn thể, cán bộ, đảng viên, các thế hệ lão thành cách mạng, các cựu chiến binh, các thầy, cô giáo v.v. ở nông thôn.

Mở rộng và tăng cường tạo nguồn từ xa, nguồn có chất lượng trong công tác PTĐV. Chất lượng đội ngũ đảng viên phụ thuộc rất lớn vào công tác tạo nguồn kết nạp Đảng. Công tác tạo nguồn có nhiệm vụ phát hiện, lựa chọn những người ưu tú trong quần chúng nhân dân, giáo dục, bồi dưỡng để họ đủ tiêu chuẩn kết nạp vào Đảng. Thực tế trong những năm qua, có lúc, có nơi công tác này chưa được chú trọng, nhiều khi còn hình thức, chạy theo chỉ tiêu, thành tích, có khi thụ động, thiếu một chiến lược và kế hoạch cụ thể v.v. Vì vậy, chất lượng đối tượng kết nạp Đảng chưa cao.

Cần phải mở rộng nguồn kết nạp Đảng, tập trung chủ yếu vào lực lượng nông dân trẻ, số thanh niên mới tốt nghiệp các trường phổ

thông, hoàn thành nghĩa vụ quân sự trở về. Đẩy mạnh công tác tạo nguồn ở vùng sâu, vùng xa, vùng dân tộc thiểu số, tăng cường tạo nguồn trong phụ nữ. Phấn đấu ở đâu có dân, ở đó phải có đảng viên và tổ chức Đảng bám dân, không còn vùng “trắng” đảng viên. Hiện nay, đảng viên nữ trong tổng số đảng viên mới kết nạp ở địa bàn nông thôn chỉ chiếm khoảng 20%. Vì vậy, cần tăng tỷ lệ nữ trong đội ngũ đảng viên nông thôn. Mở rộng việc tạo nguồn trong đồng bào các tôn giáo, đưa công tác PTĐV bám sâu vào trong vùng giáo dân. Cần đặc biệt chú trọng, thu hút số thanh niên trẻ ở nông thôn có tư duy kinh tế năng động, biết làm giàu, các chủ trang trại ở nông thôn, nếu họ có đủ tiêu chuẩn của người đảng viên cộng sản, nếu họ thực sự làm lợi cho Đảng, cho dân.

Để nâng cao chất lượng, cần mở rộng dân chủ, dựa vào quần chúng, thông qua phong trào quần chúng, sự tín nhiệm và ý kiến giới thiệu của quần chúng, các đoàn thể mà tổ chức Đảng lựa chọn người đưa vào nguồn phát triển Đảng. Các đoàn thể, nhất là Đoàn thanh niên, Hội phụ nữ phải có trách nhiệm giới thiệu, bồi dưỡng nguồn cho Đảng. Các tổ chức Đảng cần có chiến lược, có quy hoạch, kế hoạch tạo nguồn lâu dài, ổn định, khắc phục tình trạng "cạn nguồn" ở một số địa phương hiện nay. Các chi bộ phải phân công, giao nhiệm vụ cụ thể cho từng đảng viên trong việc bồi dưỡng nguồn phát triển Đảng, coi đó là một nhiệm vụ quan trọng của đảng viên.

Về điều kiện, tiêu chuẩn và thủ tục kết nạp Đảng. Công tác kết nạp Đảng có vai trò quan trọng trong việc trẻ hoá đội ngũ đảng viên. Hiện nay, tuổi trung bình của đảng viên tương đối cao, khoảng 44 tuổi và vẫn có nguy cơ tăng lên. Đặc biệt, có đảng bộ cơ sở nông thôn, tuổi đảng trung bình là 48 tuổi. Số đảng viên từ 62

tuổi trở lên chiếm khoảng 14,4% và số đảng viên dưới 30 tuổi chiếm khoảng 11%. Chính vì vậy, hướng phát triển Đảng phải tập trung tăng tỷ lệ thanh niên. Nên chăng cần giới hạn độ tuổi thích hợp đối với đảng viên mới được kết nạp ở nông thôn, không nên kết nạp vào Đảng những người có độ tuổi cao.

Một trong những vấn đề được quan tâm hiện nay là có nên quy định trình độ học vấn cho đối tượng được kết nạp Đảng ở nông thôn hay không? Quy định trình độ học vấn ở mức độ nào là phù hợp? Trong tình hình hiện nay, khi mà trình độ dân trí đang được nâng cao, nước ta đã phổ cập giáo dục tiểu học và trong tương lai không xa, nước ta sẽ phổ cập giáo dục trung học cơ sở, khi mà kinh tế tri thức và KH-CN đang phát triển mạnh mẽ, nếu đảng viên có trình độ văn hoá thấp thì không thể tiếp thu, xử lý được thông tin, làm chủ KH-CN.

Tuy nhiên, từ thực tế trình độ dân trí của các nhóm dân cư ở nông thôn hiện nay không đều nhau, có vùng dân trí còn rất thấp, nếu quy định cứng nhắc sẽ không kết nạp được đảng viên. Do vậy, phải tùy theo trình độ dân trí cụ thể từng vùng, từng nhóm dân cư, mà quy định trình độ của người được kết nạp. Về nguyên tắc, người được kết nạp vào Đảng *phải có trình độ cao hơn mặt bằng dân trí của dân cư nơi họ đang sống, công tác.* Cần quy định cụ thể: Đối với vùng nông thôn miền núi, người được kết nạp vào Đảng *tối thiểu phải có trình độ học vấn trung học cơ sở.* Đối với vùng nông thôn đồng bằng, ven đô, người được kết nạp Đảng *tối thiểu phải có trình độ học vấn trung học phổ thông trở lên.* Với điều kiện này, một số địa phương có thể sẽ khó khăn trong những năm tới nhưng nếu chúng ta quyết tâm thì buộc các cấp uỷ Đảng phải có kế hoạch chủ động tạo nguồn, bản thân đối tượng cũng phải tích cực phấn đấu học.

(Xem tiếp trang 66)

Các báo cáo tham luận đề xuất nhiều kiến nghị, trong đó tập trung chủ yếu là:

- Cần tăng cường hơn nữa công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ cơ sở. Trước hết, cần xác định rõ tiêu chuẩn công chức, cán bộ cơ sở về chuyên môn, lý luận chính trị. Tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện nội dung, chương trình và tài liệu bồi dưỡng chính trị cho từng cấp (hiện đảng viên cấp xã chưa có chương trình bồi dưỡng riêng), tăng cường bồi dưỡng kiến thức quản lý nhà nước về kinh tế, thị trường. Cần nâng trung tâm bồi dưỡng chính trị huyện (thị xã) thành trường chính trị huyện và tăng kinh phí nghiên cứu khoa học và khảo sát, tham quan thực tế của trường chính trị.

- Thôn, bản là thiết chế tự quản có vai trò rất lớn trong đời sống xã hội, do vậy cần bổ sung quy định về tổ chức, chế độ đãi ngộ đối với cán bộ thôn, bản. Trước mắt, cần xây dựng qui chế tự quản thôn bản thống nhất.

- Về chỉ đạo chuyên môn, nghiệp vụ công tác Đảng, các cấp ủy cấp trên cơ sở cần hướng trọng tâm vào từng chuyên đề, chú ý đôn đốc và có sơ, tổng kết để rút kinh nghiệm, không nên chỉ đạo dàn trải, chung chung, đồng thời nhiều nội dung.

- Tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy cấp xã, cần bố trí các chức danh chuyên môn chuyên trách, tham mưu, giúp việc cấp ủy, không nên để một chức danh kiêm phụ trách nhiều công việc. Nên thực hiện chế độ thang bậc lương đối với cán bộ bầu cử ở xã thay cho chế độ phụ cấp như hiện nay. Những người chưa đảm bảo tiêu chuẩn chỉ được hưởng thấp hơn để khuyến khích cán bộ học tập.

- Tăng cường công tác tư tưởng với phương châm "hướng mạnh về cơ sở".

PV

NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA...

(Tiếp theo trang 31)

Hiện nay, toàn Đảng có khoảng 2,8 triệu đảng viên, trong đó có gần 30% đảng viên sống ở nông thôn. Tuy số lượng đông nhưng chất lượng đảng viên nông thôn hiện nay chưa cao, ước tính có khoảng 50 - 55% đảng viên nông thôn chưa thực sự tiên phong, gương mẫu, chưa thể hiện rõ vai trò. Trong điều kiện như vậy, phương hướng chủ yếu nâng cao vai trò lãnh đạo của các đảng bộ, chi bộ nông thôn là tập trung nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên hiện có chứ không phải phát triển số lượng. Chúng ta không "đóng cửa Đảng", không quá khắt khe, chặt chẽ nhưng cũng không nên chạy theo số lượng, đưa những người có trình độ thấp, năng lực kém vào Đảng. Phương châm "thà ít mà tốt" cần được quán triệt sâu sắc trong công tác PTĐV ở nông thôn.

Trong điều kiện cải cách hành chính hiện nay, vấn đề thủ tục kết nạp Đảng cũng cần được đổi mới, phải bảo đảm đúng quy trình thủ tục nhằm tăng cường quản lý chặt chẽ đảng viên, nâng cao chất lượng người được kết nạp Đảng, song không nên quá rườm rà. Vấn đề cốt yếu của người được kết nạp Đảng là tiêu chuẩn về phẩm chất chính trị, tư tưởng, đạo đức, trình độ năng lực, uy tín, tính trách nhiệm và hiệu quả trong công việc, sự hy sinh phấn đấu và động cơ của người vào Đảng. Cần có quan niệm cởi mở hơn về vấn đề thành phần xuất thân, lý lịch gia đình...

Xã hội đang có những biến đổi mạnh mẽ. Công tác PTĐV ở nông thôn phải đổi mới mạnh mẽ cho phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh, nhằm góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên của Đảng trong thời kỳ mới.